

Nr. 63
Din 7 iunie 2021

**Agenția Națională pentru Reglementare
în Energetică a Republicii Moldova**

Ref: Poziția companiilor petroliere - membre ale Asociației Investitorilor Străini (în continuare „companii petroliere”) referitor la proiectul Metodologiei de calculare și aplicare a prețurilor la produsele petroliere, elaborat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a Republicii Moldova (în continuare „ANRE”) în conformitate cu prevederile Legii nr. 54 din 09.04.2021 pentru modificarea și completarea Legii privind piața produselor petroliere nr. 461 din 30.07.2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 117-121 din 14 mai 2021 (în continuare Legea nr. 54/2021).

Stimați Domni / Doamne,

Companiile petroliere - membre ale Asociației Investitorilor Străini (FIA Moldova) Vă salută și exprimă înaltele sale considerațiuni.

Prin prezenta adresare, companiile petroliere își exprimă poziția argumentată în legătura cu proiectul Metodologiei de calculare și aplicare a prețurilor la produsele petroliere, elaborat de ANRE în conformitate cu prevederile Legii nr. 54/2021 și, totodată, solicită respectuos ca obiecțiile și argumentele invocate să fie luate în considerare la elaborarea proiectului final al Metodologiei.

În mod concret, ținem să invocăm următoarele argumente, de fapt și de drept, după cum urmează:

1. Prețurile maxime de comercializare cu amănuntul a PPP nu pot fi determinate separat pentru fiecare lot de produs importat.

Conform analizelor interne și externe ale companiilor petroliere, asemenea evidență nu este viabilă și este imposibil de a fi aplicată în practică, deoarece contravine Legii contabilității și a raportării financiare, precum și a Standardelor Naționale și Internaționale de Contabilitate. De asemenea, Legea menționată prevede obligativitatea desfășurării auditului extern pentru companiile medii și mari, în vederea verificării conformității evidenței contabile și a Situațiilor Financiare. De asemenea, considerăm că acest fapt va încălca trasabilitatea prețurilor maxime de comercializare cu amănuntul.

În cazul aplicării Metodologiei propuse, companiile ar fi nevoite să încalce prevederile legislației financiare, deci aplicarea acestei Metodologii ar presupune o evidență paralelă complexă, manuală (în Excel), bazată pe ipotezele subiective ale fiecărei companii în parte, ce ar putea atrage diferențe de raportare, neconcordanțe, luând în considerare diferiți factori variabili aferenți pieței (perisabilitatea produselor petroliere, densitatea medie diferită în dependență de temperatură, lipsurile în cazul inventarierilor, transferurile de la o stație la alta, de la depozit la stație, etc.). Aceasta ar genera opinii diferite de aplicabilitate a Metodologiei, în cazul unui control al autorităților și riscul de penalizare pentru neconformitatea aplicării Metodologiei.

Prin urmare, în caz de aprobare a prezentei Metodologii, companiile nu vor putea implementa această evidență pe partide, ajungând-se la o singură soluție: conformitatea cu Legea contabilității și raportării financiare și diminuarea vânzărilor din cauza imposibilității de aplicare a noii Metodologii.

- 2. Proiectul de Metodologie nu respectă în totalitate Legea nr. 54/2021, în care în mod explicit se face referire doar la stabilirea prețurilor produselor petroliere pentru vânzarea cu amănuntul, deoarece include și plafonarea prețurilor pentru vânzările produselor petroliere cu ridicata (care nu este inclusă în legea sus menționată).**

Prin urmare, aplicarea Legii nr. 54/2021 nu necesită plafonarea prețului de vânzare cu ridicata, deci această prevedere **ar trebui exclusă**.

- 3. Normele generale de calcul și aplicare a prețului la GPL vor fi cotațiile Platts, care nu este relevantă pentru GPL, fiind aplicați alți indicatori de reper, fiind chiar și în contradicție cu Legea 54/2021.**

În formula de calcul inclusă în legea contestată, indicele PL reprezintă valoarea medie a cotațiilor medii Platts FOB Med (Italy) pentru 14 zile anterioare zilei efectuării importului, \$/tonă.

Cotația Platts FOB Med (Italy), utilizată în legea contestată nu poate fi aplicată dat fiind faptul că nici un importator din RM nu achiziționează gaze lichefiate (GPL) la prețuri care fac referire la această cotație. Cotația Platts FOB Med (Italy) este aplicabilă procurărilor care au loc doar pentru benzină și motorină. Însă cele mai mari importuri de GPL se efectuează din Federația Rusă, Kazahstan și România, respectiv cotațiile care ar putea fi relevante pentru stabilirea prețului pentru GPL sunt Argus DAF Ukraine (hotarul de est al Ucrainei) și Argus RBS (România, Bulgaria, Serbia), LPG Gaswire și Argus Black Sea.

Mai mult decât atât, în perioada aprilie - septembrie a fiecărui an se constată deficit a gazului lichefiat, astfel pentru asigurarea cantităților necesare în RM, acest produs se achiziționează din Federația Rusă, care vinde gazul lichefiat la prețuri fixe, neutilizând cotațiile.

Astfel, pot fi situații când prețul de achiziție a gazului lichefiat poate depăși semnificativ valoarea oricărei cotații. În asemenea condiții importul acestui produs și comercializarea lui ulterioară cu amănuntul pe piața RM devine ineficientă care poate să aducă la deficit a gazului lichefiat în RM.

De asemenea, utilizarea valorii medii a cotațiilor medii Platts FOB Med (Italy) pentru 14 zile anterioare zilei efectuării importului este imposibilă. Aceasta deoarece procedura de import este un proces de lungă durată, care începe cu 2-3 luni înainte de livrarea propriu-zisă.

Renunțarea la livrarea implică aplicarea față de importator a unei penalități de aproximativ 25% din valoarea contractului.

Stațiile de alimentare cu gaz lichefiat sunt obiecte industrial periculos care nu pot fi închise ca un magazin alimentar, ci necesită conservarea costisitoare astfel încât nu este posibilă vânzarea cu intermitențe a gazului lichefiat urmare a renunțării la anumite partide de marfă scumpe, formate în baza unor cotații aplicabile în cu totul altă regiune a globului decât cea din care va avea loc livrarea.

- 4. În continuare, considerăm că Marja comercială conform Legii trebuie detaliată și extinsă, deoarece nu au fost incluși alți indicatori economici ce au o influență majoră asupra prețului de comercializare cu amănuntul a PPP, valorile marjei comerciale pentru vânzările cu amănuntul conform formulei propuse sunt incorect calculate, în opinia operatorilor, bazând-se pe media celor 5 ani precedenți primului an de valabilitate a Metodologiei.**

Ca și argumente, specificăm că în perioada ultimilor 5 ani, companiile au fost impactate negativ de mai mulți factori, precum: înghețarea prețurilor ca urmare a deciziei judecătorești, iunie 2018-martie 2019, situația excepțională pandemică din 2020, unde costurile au crescut ca urmare a cerințelor Comisiei Excepționale de Sănătate Publică, scăderea dramatică a vânzărilor până la circa 40%, ceea ce a generat o *rentabilitate diminuată a industriei*. De asemenea, orice perioadă mai veche de 1 an de zile, ar trebui să ia în considerare creșterile an de an a anumitor costuri, care nu depind de companiile petroliere, cum ar fi: *taxele locale, inflația, creșterea salariului mediu pe economie, reducerile comerciale solicitate de către instituțiile și întreprinderile bugetare, inclusiv garanțiile bancare obligatorii prezentate la momentul licitației și pe durata*

contractului, investițiile privind utilizarea energiei din surse regenerabile și costurile pentru aplicarea Regulamentului privind controlul emisiilor de compuși organici volatili.

Prin urmare, propunerea noastră este de a lua în considerare o perioadă de 1 an de zile precedent primului an de valabilitate a Metodologiei, ținând cont de costurile reale existente și rentabilitatea potențială, în cazul în care companiile au generat pierderi.

5. Legea și Proiectul Metodologiei propuse nu menționează includerea altor indicatori economici ce au o influență majoră asupra prețului de comercializare cu amănuntul a PPP și care, în opinia companiilor petroliere, trebuie a fi incluși în MC în momentul stabilirii Metodologiei de către ANRE, și anume:

- reduceri comerciale oferite cumpărătorilor de PPP (inclusiv instituțiilor și întreprinderilor de stat în cadrul procedurilor de achiziții publice – bani publici, care, în ultima instanță, sunt economisiți din contul companiilor petroliere);
- prețul stocurilor de PPP păstrat în depozitele petroliere;
- închiderea periodică a rafinăriilor furnizoare de PPP;
- creșterea anuală a salariilor și fondurilor de asigurări medicale și sociale de stat (astfel, formarea MC în baza fondurilor de salarizare din anul precedent la stabilirea MC pentru anul curent ar fi economic inechitabilă);
- problema monopolizării pieței de prestare a serviciilor privind inspectarea PPP;
- datorii;
- problema majorării periodice a taxelor locale, conform legislației aplicate.

Consecințe: Pierderile financiare ale companiilor petroliere vor genera creșterea ratei de șomaj (în special în raioanele vulnerabile din țară); reducerea încasărilor în bugetele de stat și locale, etc.

6. Proiectul Metodologiei ar trebui să includă reglementări în privința aplicării Legii nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, întrucât potrivit art. 29 (3) din legea nominalizată, toți importatorii de PPP sunt obligați să achiziționeze, anual, de la producătorii locali și/sau din import, în funcție de opțiunea optimă din punct de vedere al costurilor, cantitățile de biocarburanți care urmează să fie utilizați în amestecul produselor petroliere principale, necesare pentru a respecta cotele minime anuale de biocarburanți, stabilite de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

7. Proiectul Metodologiei nu include nici o reglementare în privința aplicării HG 587/2020 pentru aprobarea Regulamentului privind controlul emisiilor de compuși organici volatili rezultați din depozitarea și din distribuția benzinei de la terminale la stațiile de alimentare cu produse petroliere, implementarea căreia presupune cheltuieli suplimentare considerabile pentru companiile petroliere.

8. Proiectul Metodologiei nu conține vreun coeficient (rată) de multiplicare pentru produsul diesel calitate premium diferit versus cel de bază (motorina ≤ 10 ppm), respectiv conține un coeficient eronat pentru benzina calitate premium.

Produsele petroliere premium benzine și motorine, de calitate superioară, aditivate sau trecute printr-un proces adițional de mixare, nu vor fi luate în considerare la aplicabilitatea prezentei norme de calcul a prețului. Argumentele pentru exceptarea de la metoda de stabilire a prețului menționat constau în:

- Calitatea net superioară determinată prin indicatori diferiți și procese de producere diferite;
- Produsele sunt trecute printr-un proces adițional de aditivare, aditiv dezvoltat și creat de către companiile petroliere pentru a îmbunătăți performanțele produselor;

- Nu sunt considerate produse de bază de strictă necesitate pentru economia țării și pentru populație, reprezentând circa 10% din vânzările totale ale produselor petroliere;
  - Costurile de achiziție direct de la rafinărie mult mai scumpe.
- a) pentru motorine de calitate tip Euro-5** (cu un procent de *filtrabilitate* mai mare, de asemenea *aditivată*, conform SM EN 590), producerea căreia prevede costuri mai ridicate decât pentru motorine listate în p.3 din Proiect.

Cu titlu subsidiar, ținem să menționăm că potrivit HG 1116/2002 și 476/2002, motorine >10ppm, și benzine >10ppm, indicate în Lege, nu sunt eligibile introducerii pe teritoriul Republicii Moldova, întrucât nu corespund standardelor SM EN 228 și SM EN 590, aplicabile la certificarea obligatorie a calității PPP.

Consecințe: *În cazul omiterii acestui coeficient, motorinei de calitate tip Euro-5, îi va fi aplicat coeficientul de multiplicare 1, conform Proiectului. Astfel, companiile petroliere vor fi puse într-un dezavantaj economic, fiind nevoite să vândă un produs mai scump la un preț redus. Prin urmare, companiile petroliere vor fi nevoite să se abțină de la comercializarea motorinei respective, ceea ce într-un final va putea duce la dispariția acestui tip de PPP de pe piața Republicii Moldova.*

- b) Rata de multiplicare de 1.03 pentru benzine cu cifra octanică de minimum 98 nu este una fezabilă**, întrucât costurile de achiziție a acestora depășesc semnificativ coeficientul 1.03 propus conform Legii. Altfel, companiile petroliere vor fi nevoite să se abțină de la comercializarea benzinei respective.

Consecințe: *A se vedea p.(a) de mai sus.*

9. Indicele de sporire a eficienței pieței produselor petroliere este un element total interpretabil, care nu are la bază o analiză de factori ce pot fi măsurati obiectiv, fiind lăsați la îndemâna deciziilor subiective, cu impact major negativ pentru profitabilitatea minimă a companiilor petroliere. În același timp, indicele prețurilor de consum anual (creștere inflație, creșterea salariilor minime pe economie, de creștere a taxelor, etc.) este unul exclus și nu este luat în considerare în formula de calcul a costurilor acceptate, chiar dacă este evident că impactează în fiecare an marja comercială și că trebuie obligatoriu inclus.

Prin urmare, se solicită schimbarea formulei din Secțiunea 3, punctul 14, astfel încât să fie exclus indicele de sporire a eficienței pieței produselor petroliere și introducerea indicelui anual de creșterea a inflației.

În concluzie, ținem să afirmăm că *adoptarea Proiectului Metodologiei va influența în mod negativ activitatea economică a companiilor petroliere, inclusiv importul PPP, va denatura mediul concurențial pe piața internă a PPP, dar și va cauza înrăutățirea condițiilor de muncă, ceea ce, în consecință, poate duce la diminuarea activității de întreprinzător a companiilor petroliere în Republica Moldova. În ceea ce ține de importul PPP (în general), odată ce Proiectul va fi aprobat, importul PPP va scădea considerabil, punând siguranța petrolieră a Republicii Moldova în pericol de insuficiență de PPP.*

Companiile membre FIA și-au expus argumentele la Proiectul Metodologiei în nenumarate rânduri la consultările publice organizate de ANRE și speră la deschiderea autorităților, în sensul acceptării comentariilor expuse.

Nu în ultimul rând, menționăm că la 31 mai, companiile petroliere membre FIA au remis o Adresare către Parlament, în copie Guvernul și ANRE, prin care au solicitat:

1. Sesizarea Curții Constituționale cu privire la controlul constituționalității Legii nr. 54 din 09.04.2021 pentru modificarea și completarea Legii privind piața produselor petroliere nr.461 din 30.07.2001, în scopul declarării acesteia neconstituționale;

2. Solicitarea privind suspendarea Legii nr. 54 din 09.04.2021 pentru modificarea și completarea Legii privind piața produselor petroliere nr.461 din 30.07.2001 până la soluționarea în fond a cauzei.

În speranța că veți lua în considerare prezentele propunerile și comentarii, Vă mulțumim anticipat și reiterăm deschiderea pentru un dialog eficace, pe durata căruia vor fi abordate punctat argumentele menționate în prezenta adresare.

**Cu profund respect,
Ana Groza
Director executiv**

